

APLICATIU

GUIA DOCENT

UAB

Universitat Autònoma
de Barcelona

Guia docent

Titulacions de Grau i de Màster

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Història del col·leccionisme
Codi	
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	Quart curs, 2º semestre
Horari	<i>(link a la pàgina web del centre o titulació)</i>
Lloc on s'imparteix	<i>Facultat o Escola (l'aula apareixerà als horaris)</i>
Llengües	Català

Professor/a de contacte

Nom professor/a	Bonaventura BASSEGODA
Departament	Art i Musicologia
Universitat/Institució	UAB
Despatx	
Telèfon (*)	935811633
e-mail	Bonaventura.bassegoda@uab.cat
Horari d'atenció	

2. Equip docent

Nom professor/a	Id.
Departament	
Universitat/Institució	
Despatx	
Telèfon (*)	
e-mail	
Horari de tutories	

(Afegiu tants camps com sigui necessari)
() camps optatius*

3.- Prerequisits

No n'hi ha. És recomanable, però, tenir nocions d'anglès, francès i italià per poder consultar la bibliografia especialitzada.

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

La finalitat essencial d'aquesta assignatura és introduir l'alumnat en el coneixement del fenomen del col·leccionisme dels objectes artístics a partir de la seva evolució històrica. L'assignatura intenta presentar una nova manera d'acostar-se al fet artístic. No s'ocupa de l'estudi formal i iconogràfic de les obres, sinó que analitza les diverses tipologies i estructures de recepció, valoració i presentació en espais específics de les obres d'art. Cada època s'expressa mitjançant unes formes arquitectòniques i artístiques pròpies, el que per convenció anomenem estils artístics, però també cada època fa una lectura i apropiació de les cultures i les obres d'art del passat. És aquest segon aspecte el que es vol presentar, amb un ventall cronològic que arrenca a partir del Renaixement –que es quan es perfila clarament el fet col·leccionista- i que arriba fins al segle XX.

Es tracta de donar una visió complementària de l'habitual en els estudis d'història de l'art, però que creiem de gran utilitat per obtenir una percepció total de la cultura de les arts, i d'una manera especial per aquells que orientaran el seu futur professional en la gestió patrimonial i dels museus. D'aquí el seu caràcter de matèria obligatòria per obtenir la menció d'art i gestió dins el grau.

En conseqüència, els objectius formatius són que l'alumnat adquireixi coneixements sòlids relatius a la història i evolució del fenomen col·leccionista en el camp de l'art; que sigui capaç d'identificar, i analitzar les diverses tipologies més habituals d'acumulació i presentació de les obres d'art, valorant-ne els paràmetres tècnics, formals i simbòlics, i situant aquestes tipologies en el seu context cultural, de manera que es pugui definir un marc històric global del desenvolupament del fenomen; que es familiaritzi amb la bibliografia específica; que conegui les principals línies historiogràfiques i els diferents enfocaments metodològics que han centrat el debat entorn de la disciplina; que sigui capaç de comprendre la relació del col·leccionisme artístic amb altres fenòmens culturals contemporanis i/o d'altres èpoques; i, finalment, que pugui elaborar un judici autònom i crític del fet col·leccionista, i sobre els seus valors intrínsecs amb relació al context en que s'esdevenen o a altres etapes històriques.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència	CE1. Demostrar que es coneix l'evolució de les diferents tipologies col·leccionistes i les formes de construcció dels grans museus actuals.
Resultats d'aprenentatge	Saber caracteritzar aquestes tipologies i les raons culturals i de gust que les expliquen.
Competència	CE2. Assolir una comprensió històrica i crítica de la història del col·leccionisme i del treball i metodologia dels historiadors de la disciplina.
Resultats d'aprenentatge	Saber explicar l'origen i evolució dels estudis sobre col·leccionisme i les causes del seu gran desenvolupament en les dues darreres dècades.
Competència	CT1 Saber exposar amb eficàcia els coneixements tant oralment com per escrit.
Resultats d'aprenentatge	Realitzar de forma satisfactòria exàmens escrits i exposicions orals a classe.
Competència	CG3. (CGU: competències generals UAB, si no estan incloses a les CT)

6.- Continguts de l'assignatura

TEMARI :

1 Introducció. Els antecedents remots: el món antic i el medieval.

2 El col·leccionisme a la Itàlia del 400. La passió arqueologista i el nou art. Els primers espais del col·leccionisme: l'*Studiolo*.

3 Les primeres grans col·leccions del segle XVI. La passió arqueologista i el nou art. La Galeria. La *Wunderkammern* i el gabinet d'història natural. La casa d'artista.

4 El gran col·leccionisme reial i aristocràtic del segle XVII: el cas d'Anglaterra, Espanya i França. La representació del Gabinet de pintures.

5 Les noves tendències del col·leccionisme al segle XVIII. Els Salons, la crítica d'art i l'accés de la burgesia als hàbits col·leccionistes. Els inicis dels museus com a institucions públiques.

6 La Revolució francesa i el botí napoleònic. El concepte de patrimoni nacional. La formació dels grans museus europeus a partir de les col·leccions reials: el cas del Louvre i del Prado. La formació de museus a partir de les donacions privades amb la col·laboració de l'estat: el cas dels museus britànics.

7 El canvi de segle: el naixement de la història de l'art, la internacionalització del mercat artístic i la formació de les grans col·leccions americanes.

8 El naixement del col·leccionisme privat a Espanya i a Catalunya: els segles XIX i XX. Nota final sobre la història de la falsificació d'obres d'art.

7.- Metodologia docent i activitats formatives

Classes presencials a l'aula:

sessions teòriques i pràctiques a l'aula
exposició i discussió de treballs elaborats per l'alumnat
eventuals conferències

Tutories

orientació metodològica i bibliogràfica
activitats supervisades.

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	-------	------------------------

Dirigides

Supervisades

Autònomes

8.- Avaluació

Evidència 1. Una prova escrita, on s'haurà de donar raó de la correcte assimilació del temari impartit: 50% de la qualificació final.

Evidència 2. Presentació d'un treball escrit individual d'estudi sobre un col·leccionista concret, triat pel professor, i diferent per a cada alumne, amb un seguiment en les hores de tutoria, en dues sessions (1 presentació de la bibliografia i fonts; 2 presentació d'un guió previ a la redacció): 50 % de la qualificació final.

Format de les evidències

El format de les evidències es comunicarà a inicis del curs. A tall d'orientació es preveu que habitualment la prova escrita comporta la resposta identificativa breu sobre diversos noms, conceptes o imatges (duració aproximada de la prova: entre 60 i 90 minuts).

El treball individual no haurà de superar en cap cas els vint folis. No s'acceptaran treballs enviats per correu electrònic, sinó només impresos en paper. La presentació formal serà simple, sense portada, només amb les pàgines grapades. A la primera pàgina es faran constar els cognoms i nom i el NIU ben visibles, a més del títol del treball. Si el treball incorpora il·lustracions, aniran al final del text, abans de la bibliografia. Aquesta última s'ha de citar correctament i ha de ser ordenada per any de publicació de més antic a més modern; són imprescindibles el lloc i l'any d'edició, però es dispensa el nom de l'editorial. Obligatòriament, el text ha d'incorporar el sistema de notes a peu de pàgina, tant de referència bibliogràfica com de caràcter informatiu. A més, el treball ha d'incloure una valoració personal de l'argument tractat.

Observacions

Les evidències de plagi en l'elaboració dels treballs afectaran en negatiu la qualificació final. Les idees, frases o paràgrafs d'altres autors es poden usar, sempre que es citin entre cometes i que se n'indiqui l'autoria i la font d'informació. Tampoc no es podran aprofitar treballs de cursos anteriors.

La nota final és el resultat de la mitjana entre l'examen i el treball, sempre que aquestes dues notes superin cada una d'elles l'aprovat. Un notable del treball i un suspens en l'examen, o a l'inversa, mai no fan un aprovat.

Si la matèria només se supera parcialment (per exemple: no es lliura el treball, encara que la valoració de la prova escrita sigui positiva, o viceversa) la nota final serà un "No Presentat". Si una o més evidències tenen avaluació negativa, la nota final serà un "Suspens". Al final del quadrimestre, l'alumnat té dret a la revisió de les proves, abans del tancament definitiu de les actes.

ACTIVITATS D'AVUACIÓ

HORES

RESULTATS D'APRENTATGE

ACTIVITATS D'AVUACIÓ	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE

9- Bibliografia i enllaços web

Antoine Jules DUMESNIL, *Histoire des plus célèbres amateurs italiens et de leurs relations avec les artistes*, Minkoff, Genève, 1973, (1853)

Francis Henry TAYLOR, *Artistas, príncipes y mercaderes. Historia del coleccionismo desde Ramsés a Napoleón*, Luis de Caralt, Barcelona, 1960, (1948).

Maurice RHEIMS, *La curiosa vida de los objetos*, Luis de Caralt, Barcelona, 1965, (1959).

Pierre CABANNE, *Le roman des grands collectionneurs*, Plon, Paris, 1961.

N. VON HOLST, *Creators, Collectors and Connoisseurs. The Anatomy of Artistic Taste from Antiquity to the Present Day*, Thames and Hudson, London, 1967.

Germain BAZIN, *El tiempo de los Museos*, Daimon, Barcelona, 1969, (1967).

Paola BAROCCHI, "Storiografia e collezionismo dal Vasari al Lanzi", in *Storia dell'arte italiana*, vol.II, Einaudi, Torino, 1979, pp.5-81.

AAVV., *Museo perché Museo come. Saggi sul Museo*, De Luca editore, Roma, 1980.

Francis HASKELL-Nicholas PENNY, *El gusto y el arte de la Antigüedad. El atractivo de la escultura clásica (1500-1900)*, Alianza, Madrid, 1990, (1981).

Joseph ALSOP, *The rare art traditions. The history of art collecting and its linked phenomena*, Thames and Hudson, London, 1982.

AAVV., *The origins of the Museum. The Cabinet of curiosities in the Sixteenth and Seventeenth Centuries*, Clarendon Press, Oxford, 1985.

Eduard HUTTINGER ed., *Case d'artista. Dal Rinascimento a oggi*, Bollati Boringhieri, Torino, 1992, (1985).

Francis HASKELL, *Pasado y presente en el arte y en el gusto*, Alianza, Madrid, 1989, (1987).

Francis HASKELL, *La historia y sus imágenes. El arte y la interpretación del pasado*, Alianza, Madrid, 1994, (1993).

Cristina DE BENEDICTIS, *Per la storia del collezionismo italiano. Fonti e documenti*, Ponte alle Grazie, Firenze, 1991.

S.M. PEARCE, *Museums, Objects and Collections: A Cultural Study*, Leicester University Press, London, 1992.

Vincenzo ABBATE ed., *Aspetti del collezionismo in Italia da Federico II al primo novecento*, Museo Regionale Pepoli, Trapani, 1993.

Alain SCHNAPP, *La conquete du passé. Aux origines de l'archéologie*, Carré, Paris, 1993.

John ELSNER-Roger CARDINAL eds., *The cultures of collecting*, Reaktion Books, London, 1994.

S.M. PEARCE, *On Collecting. An investigation into collecting in the European tradition*, Routledge, London, 1995.

María BOLAÑOS, *Historia de los Museos en España*, Ediciones Trea, Gijón, 1997.

Francesca MOLFINO-Alessandra MOTTOLA MOLFINO, *Il possesso della bellezza. Dialogo sui collezionisti d'arte*, U.Allemandi, Milano, 1997.

Arthur MACGREGOR, *Collectors and collections from the sixteenth to the nineteenth century*, Yale University Press, New Haven, 2007.

María Dolores JIMÉNEZ-BLANCO, Cindy MACK, *Buscadores de belleza: historias de los grandes coleccionistas de arte*, Ariel, Barcelona, 2010.

10.- Programació de l'assignatura

GRUP/S: ____

(la programació de la assignatura explicitarà les activitats formatives i els lliuraments, segons les taules següents. En aquest requadre el professor pot introduir un text explicatiu de la programació de l'assignatura o, si cal, fer referència a un document extern que haurà d'estar al campus virtual de l'assignatura)

ACTIVITATS D'APRENTATGE

DATA/ES	ACTIVITAT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE

LLIURAMENTS

DATA/ES	LLIURAMENT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENTATGE